Náčrt stratégie prírode blízkeho obhospodarovania lesov pre LSR, š.p. Banská Bystrica

Ing. Rudolf Bruchánik, PhD.

Čo považujeme za prírode blízke hospodárenie

Prečo chceme prírode blízke hospodárenie

Ako sme pripravení

Ako chceme realizovať

Čo potrebujeme k realizácii

Čo je prírode blízke?

Realizácia – výberkový, podrastový alebo účelový hospodársky spôsob

≠ výberkový les (obmedzené možnosti)

≠ podrastové rúbaňové hospodárenie (spĺňa len základný predpoklad – zabezpečenie prirodzenej obnovy)

Prírode blízke hospodárenie → prirodzený les → prirodzená priestorová výstavba

Prečo prírode blízky les?

Jednovrstvové a často aj rovnorodé lesy sa vyznačujú ekologickou nestabilitou

(prehlbuje sa nedostatočnou intenzitou výchovných zásahov a tým nevyhovujúcimi štíhlostnými a korunovými parametrami stromov v poraste

vysoký podiel náhodných ťažieb = ekonomické straty, ohrozenie bezpečnosti prevádzky lesných podnikov

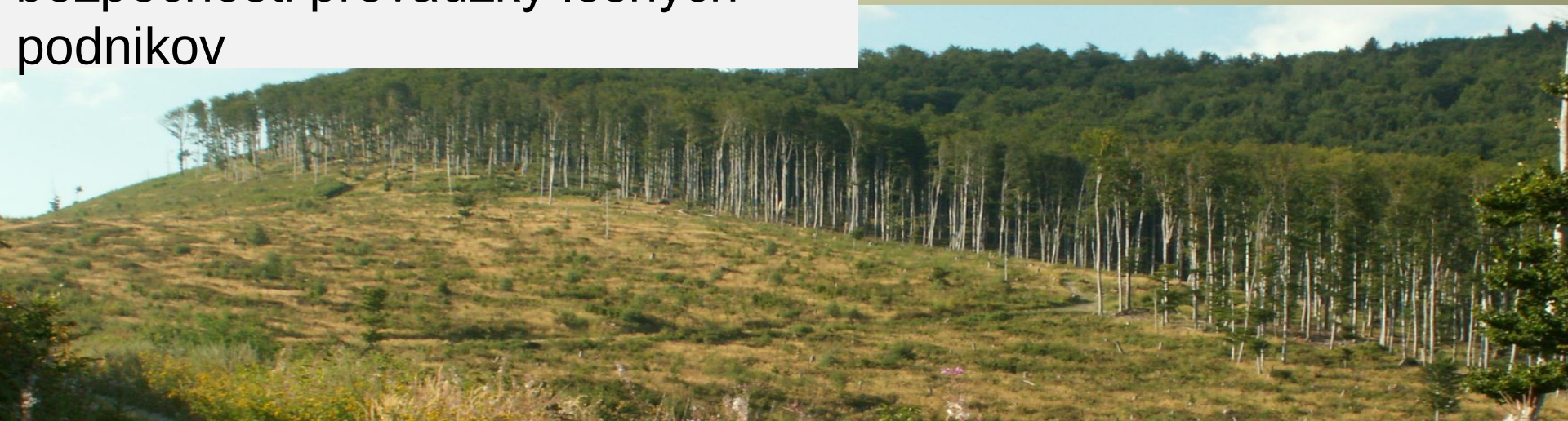

Prečo prírode blízky les?

Podrastový hospodársky spôsob v spojení s vytváraním rúbaní vyžaduje i napriek zvyšujúcemu sa podielu prirodzenej obnovy vysoké náklady na pestovateľskú činnosť (ochrana proti burine, zveri, plecie ruby)

Prirodzená obnova, samoregulácia a samoredukcia prírode blízkeho lesa znižuje pestovateľské náklady na minimum

Prečo prírode blízky les?

- negatívny postoj spoločnosti k vytváraniu pravidelných rúbanísk
- väčšia atraktivita trvalo viacvrstvového lesa pre návštevníkov (predovšetkým v národných parkoch, prímestských a rekreačných oblastiach)

Sme pripravení?

Vnútropodnikový pokyn – r. 2005

- oficiálna deklarácia podpory prírode blízkeho hospodárenia
- systém praktickej aplikácie

Odborné zázemie – r. 2006-2010 desiatky akcií pre stovky lesných hospodárov (odborné kurzy, vzdelávacie aktivity, lesnícke dni, exkurzie, študijné cesty) s cieľom

- oboznámiť s princípmi prírode blízkeho hospodárenia
- vidieť praktické výsledky

Demonštračné objekty

Smolnícka Osada na OZ Košice (zmiešané porasty)

Duchonka-Kulháň na OZ Prievidza (listnaté porasty)

Sihla-Krám na OZ Čierny Balog (ihličnaté porasty)

Sme pripravení?

Objekty Pro Silva

- 200 objektov na výmere 45 500 ha
- reprezentujú rôzne drevinové zloženie, terénne a prírodné podmienky, rôzne postupy hospodárenia → formovanie prírode blízkeho lesa

Medializácia

- podnikový časopis
- webová stránka (priestor pre Pro Silva Slovakia)

Informatika

- databáza objektov Pro Silva (výsledky hospodárenia)
- označovanie porastov Pro Silva v programoch starostlivosti o lesy

Ako na to?

Základná filozofia pri výchove porastov

ustúpiť zo zaužívaných praktík odstraňovania všetkých „nepotrebných“ podúrovňových kmeňov v poraste (a tým vytvárania hrúbkovo a výškovo homogénnej štruktúry)

Základná filozofia pri výchove porastov

ale zamerať sa na zlepšovanie podmienok pre rast a vývoj cieľových stromov (ktoré budú tvoriť budúci rubný porast)

Stratégia pre vychované ihličnaté porasty

Zameranie

prebudova rovnorodých jednovrstvových smrečín na viacetážové porasty s postupnou zmenou drevinovej skladby cez podporu prirodzenej obnovy a podsadby

Cieľ

zvýšenie ekologickej stability voči abiotickým a biotickým škodlivým činiteľom

Stratégia pre vychované ihličnaté porasty

Cieľová skupina

porasty so zastúpením smreka nad 50%, vek porastov 50 – 80 rokov

Realizácia

silné úrovňové prebierky, vyššia intenzita zásahov, rekonštrukcia rozvrátených porastov

Vplyv na náklady

vyrovnané

plus = ťažba úrovňových stromov zníži nákladovosť ťažby

mínus = podsadby

Vplyv na výnosy

zlepšené

vyššia výnosovosť guľatinových sortimentov pri ťažbe úrovňových stromov, zníženie podielu náhodných ťažieb = lepšia sortimentácia

Stratégia pre zmiešané a listnaté porasty

Cieľová skupina

porasty so zastúpením buka, duba zimného, cenných listnáčov a jedle nad 50%, vek 50-80 rokov

Cieľ a spôsob realizácie

skvalitnenie zásoby prostredníctvom uplatňovania silných úrovňových zásahov v prospech najkvalitnejších (cieľových) stromov

Stratégia pre zmiešané a listnaté porasty

Vplyvy na náklady

zlepšené (ťažbou objemnejších úrovňových stromov sa zníži nákladovosť ťažbovej činnosti)

Vplyvy na výnosy

zlepšené (ťažbou objemnejších úrovňových stromov sa zvýši výnosovosť guľatinových sortimentov)

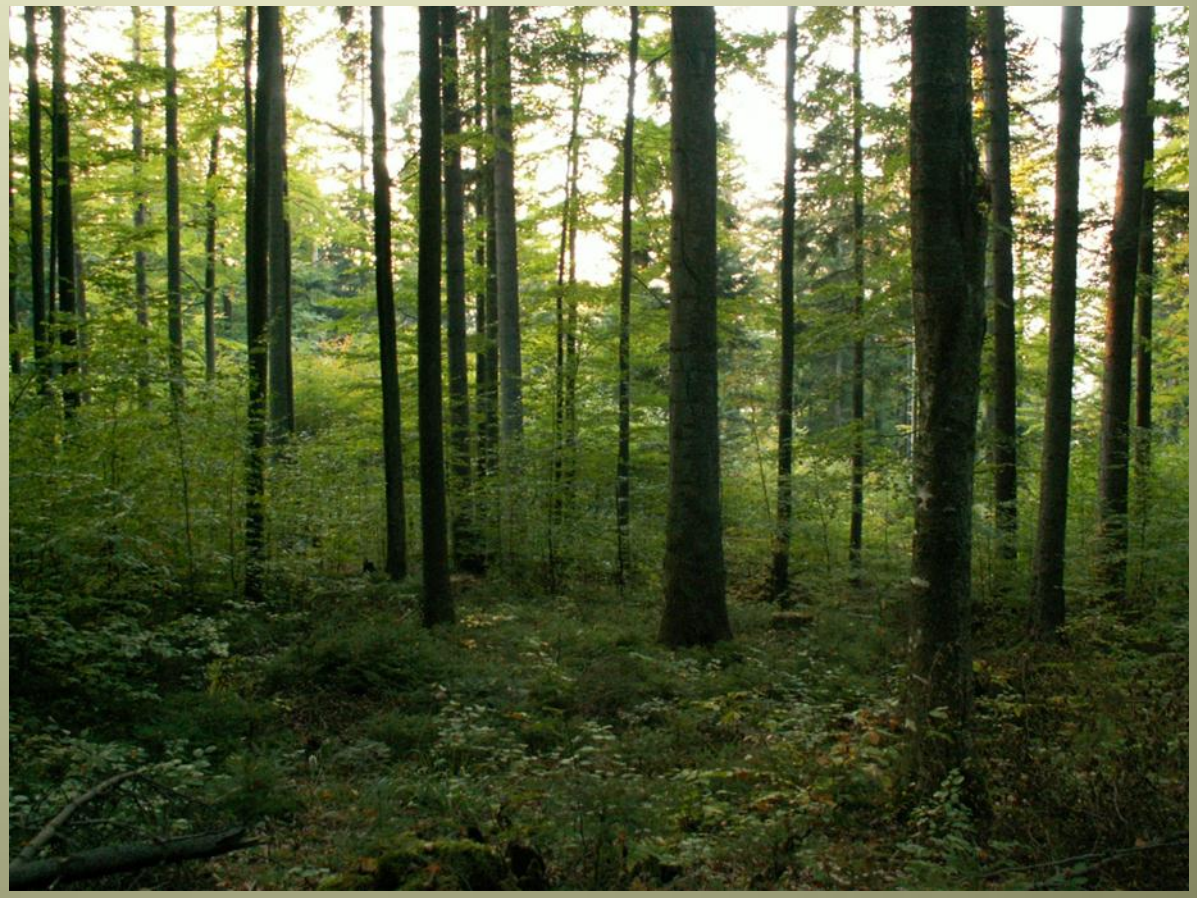

Čím je táto stratégia prírode blízka?

silné úrovňové zásahy → postupné rozpájanie korún → priestor kvalitným stromom na prirastanie a fruktifikáciu → svetlo pre rast náletov a mladín → formovanie viacetážovej štruktúry prirodzeného lesa

Čím je táto stratégia prírode blízka?

silné úrovňové zásahy → postupné rozpájanie korún → priestor kvalitným stromom na prirastanie a fruktifikáciu → svetlo pre rast náletov a mladín → formovanie viacetážovej štruktúry prirodzeného lesa

Základná filozofia pri obnove porastov

Zvoliť postup nie najpohodlnejší...

...ale ekonomicky a ekologicky najefektívnejší

Stratégia pre obnovované porasty

Zameranie

prechod od zjednodušených clonných postupov a schematického umiestňovania obnovných prvkov k ťažbe clonnými rubmi skupinovým, hlúčikovým a jednotlivým výberom

Cieľ

zlepšenie kvalitatívnej a kvantitatívnej produkcie, zlepšenie ekologickej stability cez utváranie viacvrstvovej štruktúry

Stratégia pre obnovované porasty

Cieľová skupina

porasty so zastúpením buka, duba zimného, cenných listnáčov, smreka a jedle nad 50%, vek porastov 80 – 100 rokov

Realizácia

viacfázový clonný rub skupinovým, hlúčikovým a jednotlivým výberom, ponechaná, príp. znížená intenzita zásahov, predĺžená obnovná doba

Stratégia pre obnovované porasty

Vplyvy na náklady

vyrovnané až zlepšené

plusové = minimalizácia nákladov na pestovateľskú činnosť

mínusové = nákladnejšia ťažbová činnosť

Vplyvy na výnosy

zlepšené = dopestovanie najkvalitnejších cieľových stromov do ich rubnej zrelosti, lepšie speňaženie kvalitnejších, hrubších sortimentov

Čo potrebujeme?

Zaangažovanosť

- vedúci manažéri odštepných závodov
- vedúci lesných správ

Spolupráca

- hospodárska úprava lesa
- vyhotovovatelia programov starostlivosti o lesy

Ústretovosť

- ústredný orgán štátnej správy lesného hospodárstva
- krajské lesné úrady

optimalizovať podmienky pre praktické uplatňovanie prírode blízkeho hospodárenia

Ďakujem za pozornosť